

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-383

23.5.2023

Storebrand Forsikring AS

Næringsliv

Manglende fornyelse – renovasjonsbedrift – fal. §§ 3-5 og 20-3.

Ved gjennomgangen av porteføljen avdekket foretaket at sikrede var en renovasjonsbedrift. Den 29.4.22 sendte foretaket derfor et brev til sikrede v/forsikringsmegler med informasjon om at sikredes avtale ikke ville bli fornyet ved hovedforfall 1.7.22. Varsel om manglende fornyelse ble også sendt til forsikringsmegler på e-post. Som begrunnelse viste foretaket til at sikredes virksomhet lå utenfor foretakets reassuransekontrakter og tegningsbestemmelser. Dette var ifølge foretaket en endret tegningspolicy for risiko. Sikrede bestred at foretaket kunne unnlate å fornye forsikringsavtalen under henvisning til at det ikke forelå særlige grunner etter fal. § 3-5 andre ledd. Risikoen var ikke endret i forhold til hva den var på tegningstidspunktet. I tillegg viste sikrede til at foretaket ikke hadde overholdt formkravene. Nemnda kom til at megler på vegne av sikrede hadde godkjent bruk av elektronisk kommunikasjon. Nemnda kom videre til at oppsigelsen var i samsvar med fal. § 3-5, herunder at formkravene var overhold. Som begrunnelse viste nemnda blant annet til at manglende reassuransedekning må regnes som en "fundamental" endring av det risikobildet et foretak legger til grunn når avtalen inngås, og må derfor også anses som et "særlig forhold" som gir grunnlag for manglende fornyelse.

Saksfremstilling

Sikrede har tegnet næringsforsikring for sin virksomhet. Forsikringsgiver var tidligere Nemi Forsikring, men i forbindelse med at Storebrand kjøpte porteføljen til Insr. Insurance Group ASA/Nemi Forsikring, ble sikredes forsikringer overført til Storebrand (foretaket). Sikrede ble konvertert til foretaket den 28.5.21 med virkning fra 1.7.21.

Ved gjennomgangen av porteføljen avdekket foretaket at sikrede var en renovasjonsbedrift. Den 29.4.22 sendte foretaket derfor et brev til sikrede v/forsikringsmegler med informasjon om at sikredes avtale ikke ville bli fornyet ved hovedforfall 1.7.22. Varsel om manglende fornyelse ble også sendt til forsikringsmegler på e-post. Som begrunnelse viste foretaket til at sikredes virksomhet lå utenfor foretakets reassuransekontrakter og tegningsbestemmelser. Dette var ifølge foretaket en endret tegningspolicy for risiko:

Vi beklager å måtte informere om at deres forsikringsavtale med kundenummer (...), jfr. Forsikringsavtalelovens §3-5, blir oppsagt i Storebrand Forsikring AS ved hovedforfall pr 01.07.2022.

Bakgrunnen for oppsigelsen er at det er dekninger og eksponeringer innenfor virksomhet som er utenfor våre tegningsretningslinjer. Som innebærer innhenting og håndtering av avfall, dette er utenfor våre reassuransekontrakter og da våre tegningsbestemmelser.

Dette har ikke noen direkte sammenheng med deg som kunde, men er en følge av endret tegningspolicy for risiko i Storebrand Forsikring AS.

...

Forsikringsmegler ble oppmerksom på at kundeforholdet var opphørt den 7.6.22 da det ønsket å gi foretaket ny informasjon om sikredes virksomhet i forbindelse med hovedforfall 1.7.22. Megler bestred at det hadde mottatt foretakets e-post med varsel om manglende fornyelse. Videre hevdet megler at sikrede ikke hadde mottatt brevet som ble sendt 29.4.22, fordi foretaket hadde benyttet feil mottakeradresse.

Megler ba foretaket forlenge avtalen til 1.9.22 slik at det kunne innhente nye dekninger. Foretaket aksepterte å forlenge avtalen til ut 31.8.22. Etter kontakt mellom partene i august 2022 valgte foretaket å tilby sikrede en korttidsforsikring for perioden 1.9.22 til 31.12.22. Korttidsforsikringen innebar en økning i egenandel og en reduksjon i forsikringsdekningen, fra en fullverdiforsikring til førsterisiko. Sikrede aksepterte avtalen.

Den 5.12.22 ba forsikringsmegler om ytterligere forlengelse av avtalen. Samtidig bestred megler at foretaket kunne unnlate å fornye avtalen med hjemmel i fal. § 3-5. Foretaket opprettholdt sitt standpunkt om ikke å tilby en ny forsikring fra 1.1.23.

På vegne av sikrede klaget forsikringsmegler inn saken for Finansklagenemnda 22.12.22.

Sikrede avviser at foretaket kan unnlate å fornye forsikringsavtalen og anfører at det ikke foreligger særlige grunner etter fal. § 3-5 andre ledd. Risikoen har ikke blitt vesentlig endret i forhold til hva den var på tegningstidspunktet. Tvert imot er risikoen i dag av de beste i landet innenfor denne bransjen, og det er lagt ned store økonomiske og menneskelige ressurser for å oppnå den sikkerhet og struktur som anlegget har. I tillegg er begrunnelsen med manglende reassurans i oppsigelsesbrevet feilinformasjon. Sikrede går ut fra at foretaket hadde en oversikt av porteføljen som de fikk overdratt, og da fremstår det uforståelig at sikrede ikke umiddelbart fikk melding om at foretaket ikke kunne forsikre denne type risiko.

Bakgrunnen for at sikrede aksepterte en korttidsforsikring var for å få ytterligere tid for å forsøke å finne alternative givere. Dette innebar ikke at sikrede aksepterte at forsikringen ikke kunne fornyes. Sikrede er av den klare oppfatning at foretaket har utvist et så dårlig forsikringsfaglig håndverk at det må komme sikrede til gode. Dekningene gjenopprettes fra 1.1.23, med de sikkerhetsforskrifter som foretaket har nedfelt i sine vilkår.

I motsetning til alle andre forsikringsgivere mottar ikke meglerforetaket dokumentene fra foretaket elektronisk. Først kommer forsikringsavtalene i konvolutt til postadresse, og når månedsskiftet nærmer seg kommer tilhørende faktura til samme adresse. Foretaket benytter altså postadresse til all utsendelse, og da faller det på sin egen urimelighet at meglerforetaket har godkjent elektronisk kommunikasjon.

Forsikringsforetaket opprettholder sin beslutning om å unnlate å fornye forsikringsavtalen og anfører at det foreligger særlige grunner som gjør det rimelig for å avbryte forsikringsforholdet, jf. fal. § 3-5. Et forsikringsselskap står fritt med hensyn til å utforme sine forsikringsprodukter, herunder utforming av sine tegningsbestemmelser. Foretaket står også fritt til å endre sine tegningsbestemmelser, såfremt endringene innebærer en generell policyendring og ikke en individuell begrensning. Tegningsforbudet gjelder for hele bransjen og gjaldt allerede da sikrede ble konvertert. Foretaket har i sin portefølje ikke bedriftskunder innenfor denne bransjen. Verken premieøkning eller endring av forsikringsvilkår vil være tilstrekkelig for å oppnå nødvendig beskyttelse av den risiko som bransjen innebærer. En sak som denne, hvor en kunde har blitt konvertert fra et foretak til et annet etter en porteføljeoverdragelse, kan sammenlignes med et tilfelle hvor foretaket har feilklassifisert en risiko, og foretaket senere ønsker å klassifisere risikoen korrekt, jf. FinKN 2020-910.

Oppsigelsen er sendt skriftlig, senest to måneder før hovedforfall. I oppsigelsen er grunnlaget angitt, og det er orientert om nemndbehandling. Det er uheldig at brevet ikke kom frem. Oppsigelsen er imidlertid også sendt pr. e-post, med henvisning til brevet. E-posten er sendt til sikredes representant og til den e-postadressen som står opplyst på meglers hjemmeside. Kommunikasjon mellom foretaket og sikrede/forsikringsmekler har, i tillegg til telefonsamtaler, utelukkende basert seg på e-postutveksling. En autorisert forsikringsmegler og en profesjonell representant må likestilles med en advokat. Megler har på vegne av sikrede godkjent elektronisk kommunikasjon. Foretaket har fått tak i anbudsinvitasjonen som lå til grunn for forsikringsavtalen inngått mellom sikrede og Vardia Forsikring/Nemi. Denne viser at megler var oppført med telefonnummer og e-postadresse, og at megler primært ønsket tilbudene levert elektronisk. Logg over kunder som ble konvertert fra Vardia til Nemi, samt informasjonsbrev som gikk ut i forbindelse med porteføljeoverdragelsen fra Nemi/Insr. til Storebrand viser også at sikrede var en elektronisk kunde. Forsikringsmegler har derfor, på vegne av sin kunde, samtykket til elektronisk kommunikasjon, jf. LB-2016-139452.

I alle tilfeller er foretaket av den oppfatning at sikrede har akseptert oppsigelsen og er bundet av dette. Det vises til tilbakemeldingen fra mekler om at sikrede tar oppsigelsen til etterretning, og at en korttidsforsikring ble akseptert uten forbehold.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om unnlatelse av å fornye er i samsvar med fal. § 3-5, herunder om sikrede har godkjent elektronisk kommunikasjon.

Nemnda ser først på spørsmålet om sikrede "uttrykkelig har godkjent" elektronisk kommunikasjon, jf. tidligere fal. § 20-3. Ifølge anbudsinvitasjonen fra 2017/2018 ble A. oppført som forsikringsmegler med telefonnummer og e-postadresse som kontaktinformasjon. A. ba om at samtlige henvendelser vedrørende anbudet ble sendt via disse kanalene. Under punktet "Forutsetninger" opplyses at A. primært ønsket tilbudet levert elektronisk til kundeansvarlig. Nemi Forsikring har bekreftet at det sendte en informasjonspakke til sikrede per e-post da sikrede i sin tid ble konvertert fra Vardia til Nemi. Etter det opplyste ble dette kun gjort for kunder som hadde godkjent elektronisk kommunikasjon. Det er videre bekreftet at det i forbindelse med porteføljeoverdragelsen fra Nemi/Insr. til Storebrand, ble sendt ut et informasjonsskriv som bl.a. opplyste at meglede kunder ville få informasjon tilsendt via megler, og at megler var registrert med telefonnummer og e-postadresse.

Nemnda mener det etter dette må legges til grunn at megler på vegne av sikrede godkjente elektronisk kommunikasjon ved den opprinnelige avtaleinngåelsen, og at denne godkjennelsen fulgte med ved porteføljeoverdragelsen til Storebrand.

Spørsmålet er da om foretaket har rett til å unnlate å fornye forsikringen etter fal. § 3-5 slik den lød før 18.2.22:

Vil ikke selskapet at forsikringen skal fornyes automatisk, må det varsle forsikringstakeren om dette senest to måneder før forsikringstidens utløp. Varslet skal være skriftlig og grunnlagt. I motsatt fall fornyes forsikringsforholdet for ett år.

Selskapet kan bare unnlate å fornye en forsikring etter første ledd når det foreligger særlige grunner som gjør det rimelig å avbryte forsikringsforholdet. Selskapet skal i varslet orientere om adgangen til å benytte utenrettslige tvisteløsningsordninger, eventuelt om andre muligheter for å få prøvd om selskapet har rett til å unnlate fornyelse.

Varsel om oppsigelse ble sendt forsikringsmegler på e-post 29.4.22. Foretaket har fremlagt bekreftelse på at e-posten er sendt. Det er da en presumsjon for at varselet er mottatt. A. har

bestridt at han har mottatt denne e-posten, men dette kan ikke legges til grunn når bekreftelse på sending er fremlagt.

Det er også på det rene at e-posten ble sendt forsikringsmegler den 29.4.22, som er to måneder før hovedforfall den 1.7.22. Kravene i fal. § 3-5 første ledd er etter dette oppfylt.

Forutsetningen for at foretaket kan unnlate å fornye er at det foreligger et særlig forhold som gjør det rimelig å avbryte forsikringsforholdet. Formuleringen "særlige grunner" er ikke nærmere definert i loven, men betyr et avvik fra den normale eller forutsatte gjennomføringen av avtalen, jf. FinKN 2020-950. Formuleringen "særlige forhold" er også benyttet i fal. § 3-7 første ledd. Hensynet til språklig konsekvens tilsier at bestemmelsene tolkes likt. NOU 1987:24 s. 64, punkt 3.3.3 har følgende kommentar til formuleringen:

Som eksempel på "særlige grunner" kan nevnes situasjoner hvor det synes rimelig at selskapet får anledning til å avvike avtaleforholdet fordi tillitsforholdet mellom selskapet og forsikringstageren er falt bort eller at det risikobildet som selskapet har lagt til grunn, er fundamentalt endret uten at dette skyldes et forhold som gir selskapet oppsigelsesrett etter utkastet § 4-3.

Forarbeidene legger også vekt på om foretaket kan oppnå nødvendig beskyttelse gjennom mindre inngripende tiltak, eksempelvis gjennom å øke forsikringspremien.

Foretaket begrunnet oppsigelsen med at dekninger og eksponeringer innenfor den virksomhet som sikrede driver med ville falle utenfor foretakets tegningsretningslinjer og reassuransekontrakter. Ifølge foretaket var dette en endret tegningspolicy for risiko. Foretaket har videre forklart at det ikke har bedriftskunder innenfor denne bransjen. Verken premieøkning eller endring av vilkår ville være tilstrekkelig for å oppnå nødvendig beskyttelse av den risiko bransjen innebærer.

Utgangspunktet må være at foretaket står fritt til å fastlegge sin tegningspolicy innenfor tilgjengelig reassuranse. Foretaket vil derfor kunne avslå en søknad om forsikring utenfor disse kriteriene, jf. fal. § 1B-3. I dette tilfellet var imidlertid risikoen allerede overtatt, og særlige grunner må da referere til en endring i situasjonen i forhold til tegningssituasjonen.

Sikrede ble konvertert til foretaket den 28.5.21 med virkning fra 1.7.21. Som følge av foretakets vurdering av risikoen i bransjen som helhet, endret det senere sine tegningsretningslinjer slik at det ikke lenger ville tilby forsikring til renovasjonsbransjen. Foretaket ble også varslet av sin reassurandør om at renovasjonsbransjen spesifikt ville bli unntatt fra deres reassuranseprogram. Nemnda forstår dette slik at risikoen i utgangspunktet var omfattet av foretakets reassuranse, men ble ekskludert fra programmet pga. en risikovurdering. Manglende reassuransedekning må regnes som en "fundamental" endring av det risikobildet et foretak legger til grunn når avtalen inngås, og må derfor også anses som et "særlig forhold" som gir grunnlag for manglende fornyelse. Et slikt forhold kan heller ikke avhjelpes ved høyere premie eller endrede vilkår. Nemnda kan derfor ikke se at unnlatelse av å fornye avtalen er urimelig.

Ut fra dette er oppsigelsen i samsvar med fal. § 3-5.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).